

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

*Л. М. Савчук, к. е. н., професор, l.m.savchuk@ust.edu.ua, orcid.org/0000-0003-2603-7218,
Л. М. Бандоріна, к. е. н., доцент, l.m.bandorina@ust.edu.ua, orcid.org/0000-0003-1383-3098,
К. О. Удачина, к. е. н., доцент, k.o.udachina@ust.edu.ua, orcid.org/0000-0002-0043-6010,
Р. В. Савчук, ст. викладач, r.v.savchuk@ust.edu.ua, orcid.org/0000-0002-3336-6565,
М. П. Усенко, аспірант, три.mailbx@gmail.com, orcid.org/0009-0000-7213-5498,
Український державний університет науки і технологій*

Методологія дослідження. Під час дослідження питань оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії підприємства використано методи: узагальнення, систематизації, критичного аналізу та абстрагуванні – при визначенні сутності поняття «фінансова стратегія підприємства», економіко-математичного моделювання – при будові компонентної моделі управління фінансовою стратегією підприємства, інформаційні технології – при реалізації запропонованого підходу.

Результати. Запропоновано компонентну модель управління фінансовою стратегією підприємства, що складається з трьох етапів. Для кожної компоненти визначені завдання, методи і моделі та отримано результат. За результатами роботи першої компоненти визначається тип обраної фінансової стратегії. Друга компонента дозволяє отримати прогнозні дані показників, необхідних для оцінки ефективності реалізації стратегії. В роботі виконана розробка і реалізація третьої компоненти моделі, призначеної для оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії.

Новизна. Уточнено поняття фінансової стратегії, що полягає у визначенні пріоритетних цілей і системи заходів по їх досягненню у сфері формування фінансових ресурсів, оптимізації структури капіталу та ефективності використання активів, що відповідають загальній концепції розвитку підприємства і забезпечують її реалізацію. Удосконалено інформаційну систему на основі вбудованого модуля, що ґрунтується на алгоритмі побудови і реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства. Продемонстровано, що це дозволить обирати економічно обґрунтовані варіанти рішень відносно добору і реалізації фінансової стратегії; коректно використовувати досвід і суб'єктивні судження фінансових менеджерів при прийнятті управлінських рішень; покращити функціональну координацію між співробітниками фінансового відділу і керівництвом підприємства.

Практична значущість. Для перевірки роботи моделі здійснено модельний експеримент, при проведенні якого були використані дані фінансової звітності одного із діючих підприємств. Отримані результати свідчать про дієздатність і коректність запропонованої моделі і виступають інформаційним підґрунтям для управлінських рішень стосовно оцінки ефективності заходів по управлінню фінансовою стратегією підприємства.

Ключові слова: фінансова стратегія, компонентна модель, підприємство, ефективність реалізації фінансової стратегії, модельний експеримент.

Постановка проблеми Зростання ролі стратегічного управління підприємством пов'язане з тим, що воно стає вагомим засобом збереження конкурентоспроможності та виступає невід'ємною частиною підприємницької діяльності. Забезпечення сталого

розвитку підприємства можливе лише за умови чітко продуманої довгострокової стратегії. Проблеми стратегічного управління розвитком підприємств займають все більше місця в теоретичних дослідженнях і практичній діяльності науковців.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що ефективність діяльності економічних суб'єктів значною мірою визначається їх фінансовою стратегією. Організації, що приділяють пильну увагу проблемі фінансової стратегії, виявляються більш конкурентоспроможними та стійкими. Питання формування фінансової стратегії актуальні як для великих, середніх, так й для малих організацій.

Незважаючи на те, що існує багато підходів до розв'язання науково-методичних проблем щодо стратегічного розвитку підприємств, на практиці вітчизняні суб'єкти господарювання не завжди можуть адаптувати ці методи і моделі до власної практики господарювання. Саме це й зумовило необхідність даного дослідження. Крім того рекомендації прикладного характеру щодо формування й реалізації фінансової стратегії, що представлені у роботі, надають їм практичної цінності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ринкові перетворення, які відбуваються в Україні, обґрунтовують нові вимоги до побудови системи управління підприємством. Динаміка економічних процесів, загострення ринкової конкуренції знижують дієвість розроблених стратегічних планів, які не містять обґрунтованих інструментів швидкого пристосування до змін внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.

За таких умов результативність діяльності будь-якого суб'єкта господарювання значною мірою визначається його фінансовою стратегією, яка, охоплюючи всі основні сфери його діяльності, пов'язані з процесами формування необхідного обсягу фінансових ресурсів, координацією їхніх потоків та використанням, відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для росту його ринкової вартості.

Необхідно відзначити, що фінансова стратегія – це відносно нове поняття у вітчизняній науці та практиці менеджменту. Водночас слід відзначити, що в зарубіжній літературі (зокрема, американській та європейській) з фінансового менеджменту поняття «фінансова стратегія» практично відсутнє, науковці оперують такими термінами, як, наприклад, «фінансове планування»,

«довгострокові інвестиційні рішення», «управління структурою капіталу». В стратегічному менеджменті вона розглядається виключно як різновид функціональних стратегій [2].

Серед науковців, які досліджують сутність цього поняття, відсутній єдиний загальноприйнятий підхід до його трактування. В таблиці 1 наведені підходи щодо визначення економічної сутності поняття «фінансова стратегія підприємства».

Таким чином, узагальнивши і систематизувавши зазначені вище підходи можна зробити висновок, що сутність фінансової стратегії полягає у визначенні пріоритетних цілей і системи заходів по їх досягненню в області формування фінансових ресурсів, оптимізації структури капіталу та ефективності використання активів, що відповідають загальній концепції розвитку підприємства і забезпечують її реалізацію.

Вона виробляється на основі аналізу фінансового стану, аналізу результатів господарської діяльності, ефективності та якості управління підприємством, прогнозів стану і аналізу динаміки ринків продукції, що випускається, оцінки потенційних ризиків (кредитних, інвестиційних, валютних і т. д.), а також аналізу сильних і слабких сторін підприємства, його конкурентних позицій.

Загалом фінансова стратегія підприємства:

- охоплює всі основні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства та розвитку його фінансових відносин з партнерами;

- забезпечує коригування джерел формування, напрямів розміщення та використання фінансових ресурсів залежно від змін чинників внутрішнього фінансового середовища підприємства;

- сприяє швидкій адаптації до змін, які відбуваються у зовнішньому фінансовому середовищі підприємства;

- обґрунтовує стратегічні орієнтири фінансової діяльності підприємства;

- є основною для прийняття стратегічних рішень щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Підходи до визначення сутності поняття «фінансова стратегія підприємства»

Автор	Визначення	Ключове поняття з визначення
Бланк І. О. [2]	Один з важливих видів функціональної стратегії підприємства, яка забезпечує всі основні напрями розвитку його фінансової діяльності та фінансових відносин шляхом формування довгострокових фінансових цілей, вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення, адекватного коригування напрямів формування і використання фінансових ресурсів під час зміни умов зовнішнього середовища	Вид функціональної стратегії підприємства
Гончаренко О. М. [5], Янковська В. А. [12]	Визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають в себе формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги	Визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства
Дикань В. Л., Зубенко В. О., Маковоз О. В. [10]	Загальний план визначення фінансових потреб і фінансових результатів, а також альтернативного вибору джерел фінансування з метою мінімізації вартості капіталу та максимізації прибутку	Загальний план
Плікус І. Й. [6]	Спосіб реалізації підприємством цілей фінансової діяльності, спрямований на розв'язання основного протиріччя між потребою у фінансових ресурсах і можливістю їх використання	Спосіб реалізації цілей
Поддєрьогін А. М. [7]	Стратегія, що включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання	Методи та практика формування та планування фінансових ресурсів підприємства
Шевченко Т. Є., Лозовська О. І. [12]	Фінансова програма розвитку діяльності підприємства, що включає методи формування фінансових ресурсів та забезпечення фінансової стійкості підприємства в ринкових конкурентних умовах функціонування	Фінансова програма

Основними завданнями фінансової стратегії є [2]:

1) визначення способів проведення успішної фінансової стратегії та використання фінансових можливостей;

2) визначення перспективних фінансових взаємин із суб'єктами господарювання, бюджетом, банками та іншими фінансовими інститутами;

3) фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності на перспективу;

4) вивчення економічних та фінансових можливостей імовірних конкурентів, розробка та здійснення заходів щодо забезпечення фінансової стійкості;

5) розробка способів виходу із кризового стану та методів управління за умов кризового стану підприємства.

Фінансова стратегія як специфічний фінансовий інструмент має низку особливостей:

1) основним її завданням є окреслення пріоритетних напрямів діяльності, обґрунтування доцільності реалізації ключових проектів і програм, які сприятимуть максимізації прибутку підприємства в майбутньому;

2) розробляється в умовах неповної інформації, отже, не дає змогу точно передбачити майбутній стан, а тому характеризується значною мінливістю стратегічних рішень;

3) є основою для підвищення ефективності діяльності підприємства на тривалу перспективу.

Аналізуючи представлені в науковій літературі підходи слід звернути увагу на різноманітність аспектів фінансової діяльності, які, відповідно до праць можуть мати стратегічний характер – це і правові відносини, і податкова сфера, і ціноутворення [3,4]. З нашої точки зору, такий плюралізм, на жаль, не сприяє упорядкуванню процесу формування фінансової стратегії, адже побудова, наприклад, легітимних правових відносин із зовнішніми фінансовими інституціями є предметною сферою права, тому, розробляючи фінансову стратегію, слід передбачати лише певний час на укладання угод із кредиторами або інвесторами, а не будувати в її межах систему довгострокових дій із правового забезпечення.

У практиці фінансового менеджменту досить часто як окремий напрям фінансової стратегії пропонується розробляти стратегію розподілу прибутку [1]. У ході такого розподілу має бути прийнято рішення про співвідношення між часткою прибутку, що реінвестується, та часткою прибутку, що спрямовується на дивідендні виплати й інші цілі споживання.

Результатом такого рішення може бути збільшення розміру інвестованого капіталу за рахунок капіталізованого прибутку, тобто розширення частки власних джерел фінансування. Оскільки за змістом такі дії є більшою мірою середньостроковими та потребують щорічного перегляду (залежно від фактично отриманих фінансових результатів), то вважаємо, що їх доцільно розглядати як один із важливих напрямів фінансового планування, який забезпечує підґрунтя стратегії формування фінансових ресурсів (або стратегії фінансування).

Не заперечуючи важливість забезпечення фінансової безпеки, яку пропонується розглядати як окремий об'єкт стратегічного управління в працях [1], на наш погляд, такий напрям не існує автономно від стратегії формування фінансових ресурсів або їх використання. Розробляючи систему довгострокових цілей і заходів, наприклад, у сфері фінансування, фінансові менеджери повинні формувати структуру капіталу таким

чином, щоб забезпечити прийнятний рівень фінансового ризику, фінансової стійкості, платоспроможності тощо. Рішення стосовно обсягу і джерел залучення фінансових ресурсів мають прийматися і оформлюватися у стратегію фінансування тільки за врахування таких вимог, які є складовими фінансової безпеки. А, отже, забезпечення останньої має розглядатися як умова формування фінансової стратегії або як один із критеріїв дієвості та результативності її реалізації.

Аналогічних позицій ми дотримуємось і стосовно стратегії підвищення якості управління фінансовою діяльністю, запропонованої вперше І. Бланком [2] і підтриманої низкою вітчизняних дослідників [9]. Але, на відміну від забезпечення фінансової безпеки, яка безпосередньо формується у фінансовій сфері, підвищення якості управління знаходиться в прямій компетенції кадрової служби підприємства та його інформаційного відділу (або відділу з інформаційних технологій). Якість управління фінансовою діяльністю, в першу чергу, залежить від компетенцій персоналу та його здатностей до розвитку, відповідно, вимоги до їх формування висувуються у процесі розробки кадрової стратегії підприємства.

Стосовно інформаційного забезпечення прийняття фінансових рішень, то воно має виступати елементом загальної інформаційної системи підприємства, яка організовує і упорядковує весь інформаційний потік залежно від потреб користувачів. За визначених умов підвищення якості управління фінансовою діяльністю, на наш погляд, більш доцільно розглядати як важливе завдання управління підприємством у цілому, а не як окремий напрям його фінансової стратегії.

Існуючі у фаховій літературі пропозиції стосовно виділення стратегії на ринках грошей і цінних паперів хоча і можуть мати місце за диверсифікованої фінансової діяльності підприємства, проте не виключають необхідності розробки стратегічних рішень щодо залучення та використання грошових коштів та/або емісії/купівлі цінних паперів. Отже, поведінка підприємства на цих ринках все одно зумовлює доцільність розробки насамперед ключових напрямів фінансової стратегії: формування та використання фі-

нансових ресурсів, а форма самих фінансових ресурсів при цьому буде мати вже другорядне значення.

Пропозиції науковців виділяти інвестиційну, кредитну та структурну фінансові стратегії потребують уточнення і дискусії. Якщо з приводу інвестиційної стратегії науковцями досягнуто спільної думки, то кредитна, з нашої точки зору, за змістом повністю співпадає зі стратегією формування фінансових ресурсів (за термінологією І. Бланка). Між тим, таке формулювання не можна визнати досить вдалим, оскільки підприємство може запроваджувати консервативний підхід до фінансування виключно за рахунок власного капіталу, відмовляючись від кредитування взагалі. За таких умов формування кредитної стратегії, хоча за змістом цілей і дій є зрозумілим, проте не співвідноситься з типом заходів. Стосовно «структурної» стратегії, то вважаємо необхідними зазначити, що в авторському трактуванні вона є процесом оптимізації структури капіталу, активів, власного капіталу, розподілу прибутку, тобто саме тих дій, які мають здійснюватися не відокремлено, а під час розробки та прийняття стратегічних рішень щодо формування та використання фінансових ресурсів.

Отже, зважаючи на висловлені зауваження, вважаємо коректним точку зору тих науковців, які пропонують виділяти два принципові напрями фінансової стратегії, що у сукупності описують зміст усіх можливих стратегічних цілей і дій у сфері фінансової діяльності підприємства: стратегію фінансування та інвестиційну стратегію, кожна з яких визначається власною системою цілей і об'єктів.

Виділення об'єктів фінансової стратегії зумовлено необхідністю конкретизації тих процесів і явищ, які породжують проблемні ситуації у фінансовій сфері і вимагають здійснення керуючих впливів щодо їх стану або властивостей. Формування фінансових ресурсів пов'язано із визначенням потреби у них, джерел їх залучення, пропорцій формування, які мають задовольняти вимогам ефективного фінансового управління. У зв'язку з цим нами пропонується в

якості об'єктів стратегічного фінансового управління під час розробки стратегії фінансування розглядати безпосередньо обсяг і склад фінансових ресурсів, процеси та умови їх надходження; фінансові відносини із власниками, кредитними установами, а також ризики, що виникають під час залучення фінансових ресурсів.

Цільова орієнтація підприємства визначає спрямованість і специфіку фінансової діяльності. Якщо загальним напрямком діяльності є обраний розвиток, особливу увагу слід звернути на фінансування нових об'єктів і отримання високого прибутку для забезпечення інвестиційних процесів, спрямованих на досягнення або підтримку позицій лідера. У випадку, коли показники фінансового становища свідчать про вірогідне банкрутство, а підприємство прагне до виживання, необхідно зосередитися на збереженні припустимого рівня ліквідності і платоспроможності.

Фінансова стратегія розробляється у формі програми фінансування розвитку та конкретизується у фінансовому плані (бюджеті) організації з урахуванням необхідних змін у структурі капіталу та фондів для досягнення розроблених стратегій зростання та підвищення конкурентних переваг підприємства. Огляд та узагальнення сучасних підходів до послідовності розробки фінансової стратегії підприємства свідчить про відсутність єдиної структурної побудови цього процесу, що дозволяє зробити висновок про необхідність його впорядкування та удосконалення.

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження змісту та сутності фінансової стратегії підприємства та розробка і практичне застосування відповідних моделей, методів та інструментів для удосконалення системи реалізації фінансової стратегії з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для досягнення поставленої мети пропонуємо компонентну модель управління фінансовою стратегією підприємства, що складається з трьох етапів, представлених на Рисунку 1.

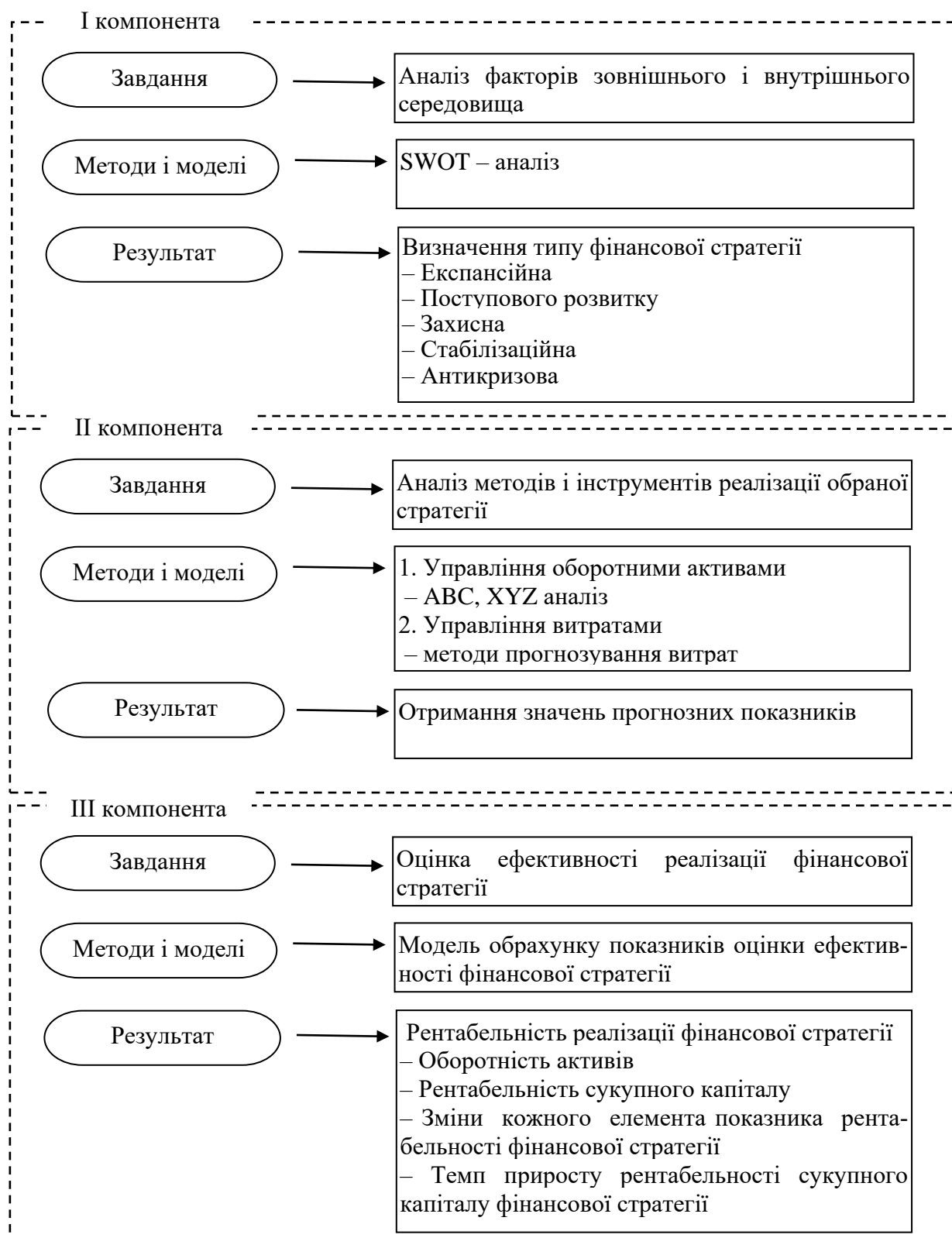

Рис. 1. Компонентна модель системи реалізації фінансової стратегії підприємства

Для кожної компоненти визначені завдання, методи і моделі та отриманий результат.

За результатами роботи першої визначається тип фінансової стратегії. Друга ком-

понента дозволяє отримати прогнозні дані показників, необхідних для оцінки ефективності реалізації обраної стратегії.

В роботі виконана розробка і реалізація третьої компоненти моделі, призначеної

для оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії.

Для цього пропонується використання аналітичної моделі обрахунку показників оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії. В процесі створення даної моделі була розглянута фінансова стратегія поступового розвитку. Стратегія поступового розвитку передбачає наявність оптимального рівня співвідношення залучених і власних коштів для підтримки поточної платоспроможності підприємства на належному рівні.

Для створення моделі оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії підпри-

ємства показником, який з достатньою повнотою зможе враховувати основні фактори впливу є рентабельність сукупного капіталу підприємства. Умовно позначимо його через R . Використовуючи принципи «розкладання» головної проблеми на проблеми причини, запропонуємо систему коефіцієнтів, з яких складається R (рисунок 2), де P – сукупні витрати; A – активи підприємства; V – чиста виручка; S – собівартість; AIV – адміністративні витрати; VZ – витрати на збут; OSZ – основні засоби; LA – ліквідні активи; Z – запаси.

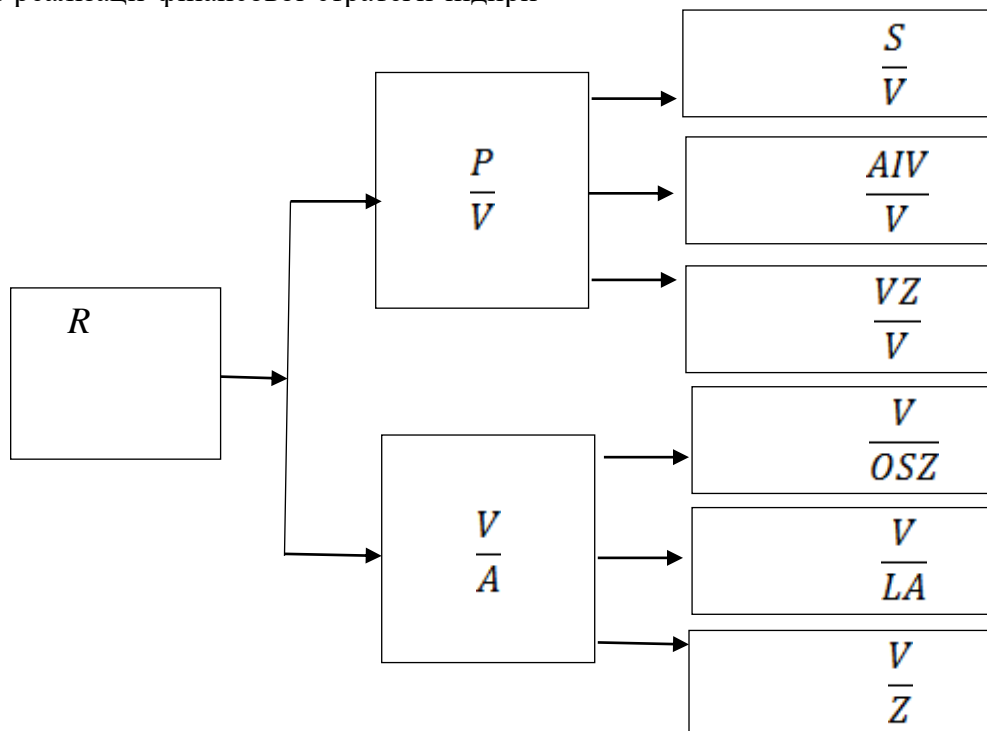

Рис. 2. Структурна схема коефіцієнтів, з яких складається розрахунок рентабельності сукупного капіталу

Таким чином, для створення моделі оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії підприємства показником, який з достатньою повнотою зможе враховувати перелічені вище фактори впливу є рентабельність сукупного капіталу підприємства та темп його приросту. Цей показник ефективний для оцінювання якості управління фінансовою діяльністю, оскільки для його розрахунку використовують три операційні змінні величини: 1) сукупні витрати; 2) сукупна виручка; 3) сукупний капітал підприємства.

Алгоритм моделі оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії підприємства представлений на рисунку 3.

У першому блоці формується вхідний потік фінансових показників: виручка, собівартість, адміністративні витрати та витрати на збут, основні засоби, ліквідні активи та запаси для подальшого розрахунку. Дані використано за нульовий період, тобто попередній визначений період фінансової діяльності до розроблення фінансової стратегії.

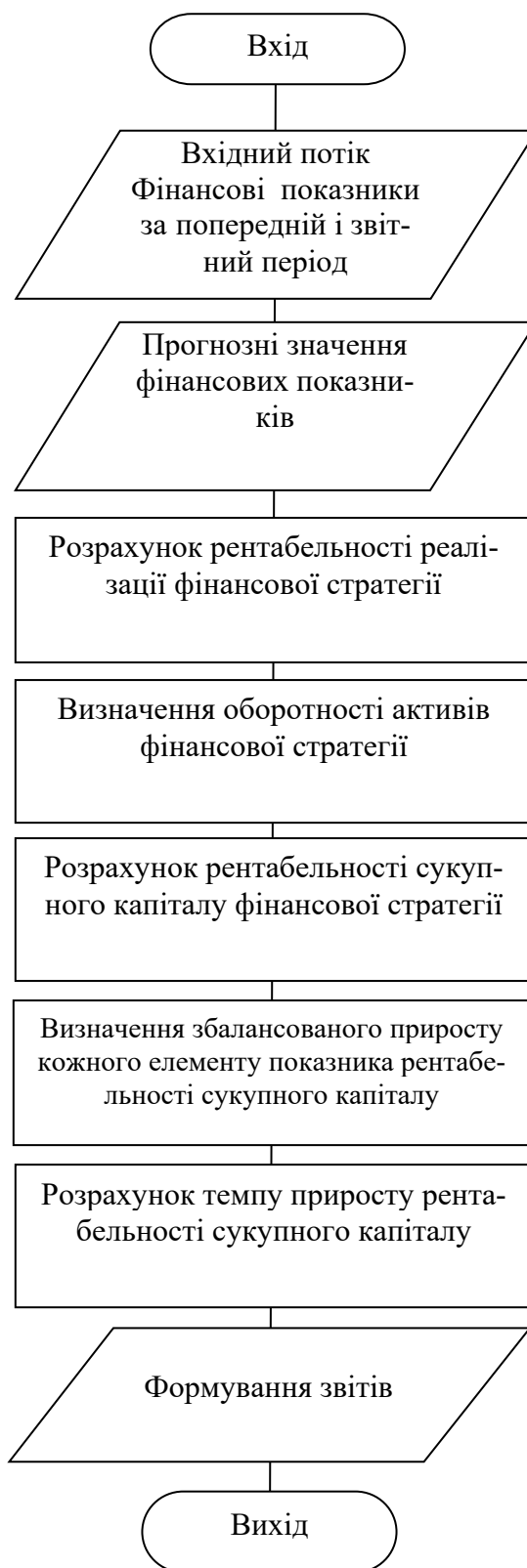

Рис. 3. Алгоритм моделі реалізації фінансової стратегії підприємства

Другий блок – циклічний етап оцінювання фінансової стратегії підприємства. Тут вводяться прогнозні значення фінансових показників: операційний прибуток; чис-

та виручка; собівартість; адміністративні витрати; витрати на збут; основні засоби; ліквідні активи; запаси. Ці показники являють собою обсяг інформації, що використо-

вує керівництво підприємства розробляючи та впроваджуючи фінансову стратегію.

Третій блок – розрахунок співвідношення операційного прибутку та чистої виручки підприємства, тобто визначення рентабельності реалізації фінансової стратегії. На значення цього співвідношення впливає структура сукупних витрат підприємства, для збільшення коефіцієнта-індикатора рівень витрат слід зменшити. Керівництво підприємства отримує можливість за допомогою цього коефіцієнта планувати свої сукупні витрати, при цьому групування сукупних витрат можна деталізувати до останнього елемента.

У четвертому блоці проводиться розрахунок співвідношення чистої виручки та активів підприємства, а саме визначення оборотності активів фінансової стратегії.

П'ятий блок – відображення розрахунку співвідношення операційного прибутку та активів підприємства, тобто визначення рентабельності сукупного капіталу фінансової стратегії. Цей коефіцієнт є ключовим орієнтиром для щоденного контролю керівництвом стану «здоров'я» фінансово-господарської діяльності підприємства. Більш інформативним та значущим він стає після того, як розкладається на складові елементи (третій і четвертий блоки).

Це дає змогу розмежувати рівні відповідальності, повноваження та намітити стра-

тегічні цілі. Шостий блок – розрахунок приросту за кожним елементом показника рентабельності сукупного капіталу.

Зростання для підприємства корисне лише до певної міри, а потім це стає для нього небезпечним. Тому є потреба в збалансованості приросту кожного зазначеного фінансового показника. Будь-яка диспропорція між ними помітно впливає на фінансово-господарську діяльність та досягнення стратегічних цілей. Для ефективної розробки та реалізації фінансової стратегії керівництво підприємства повинне використовувати визначені фінансові інструменти, що й пропонується в наступному блоці алгоритму.

Керівництво може коригувати та вибирати оптимальну комбінацію пропорцій взаємозалежних фінансових показників – елементів рентабельності сукупного капіталу залежно від фінансової політики для подальшого розрахунку темпу приросту рентабельності сукупного капіталу [8].

Сьомий блок – розрахунок темпу приросту рентабельності сукупного капіталу фінансової політики.

Для перевірки адекватності моделі проводився модельний експеримент з використанням умовних даних за допомогою електронних таблиць Excel. Для введення даних використовуємо так звані розумні таблиці в Excel (рис. 4).

	A	B	C	D
1	Розрахунок			
2	Код	Назва показника	2021	Прогноз
3	P	сукупні витрати	16 338,3	27 918,0
4	A	активи підприємства	12 119,6	13 401,1
5	V	чиста виручка	1 796,8	2 880,5
6	S	собівартість	15 203,6	26 088,6
7	AIV	адміністративні витрати	340,4	544,5
8	VZ	витрати на збут	794,3	1 284,9
9	OSZ	основні засоби	927,0	1 267,1
10	LA	ліквідні активи	7 934,8	5 078,8
11	Z	запаси	3 257,8	7 055,2
12	R	рентабельність сукупного капіталу	1,35	2,08
13	T	Темп приросту рентабельності		0,55
14				

Рис. 4. Вхідні дані для розрахунків ефективності реалізації фінансової стратегії підприємства

На рисунку 5 наведені результати розрахунків показників оцінки ефективності

реалізації фінансової стратегії на прогнозований рік.

12			
13	Розрахунки		
14	Назва показника	2021	Прогноз
15	Рентабельність реалізації фінансової стратегії	9,093	9,692
16	Оборотності активів фінансової стратегії	0,148	0,215
17	рентабельність сукупного капіталу	1,348	2,083
18	Темп приросту рентабельності		0,545
19			

Рис. 5. Результати розрахунків показників

Отже, за допомогою даної моделі вибору і реалізації ефективної фінансової стратегії, керівництво підприємства зможе: вибрати найкращий варіант приросту рентабельності сукупного капіталу; контролювати зміни темпу приросту кожного визначеного фінансового показника та за допомогою процесу моделювання обирати найкращий варіант сформованих комбінацій з різних альтернатив розподілу фінансових ресурсів, виходячи з фінансових можливостей (шостий блок алгоритму); отримувати оптимальний, щодо кожного елемента цього показника, поглиблений розрахунок темпу приросту рентабельності сукупного капіталу (сьомий блок алгоритму). Використанням умовних даних за допомогою електронних таблиць Excel.

Висновки. Фінансова стратегія підприємства є невід'ємною складовою частиною та важливим елементом системи менеджменту підприємства, посідаючи центральне місце серед його функціональних стратегій, визначає основні напрями підвищення ефективності управління фінансовою діяльністю та розвитку фінансових відносин з контрагентами. Якість фінансової стратегії підприємства безпосередньо залежить від рівня її обґрунтованості, а також від повноти врахування та оцінки факторів, на основі яких вона була розроблена.

Для удосконалення оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії запропонована компонентна модель управління фінансовою стратегією підприємства, що складається з трьох етапів. Для кожної компоненти визначені завдання, методи і моделі та отриманий результат.

Умовою оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії є розумний набір показників, які б відображали різні аспекти діяльності підприємства.

Для створення моделі оцінки реалізації фінансової стратегії підприємства основним показником, який з достатньою повнотою зможе враховувати всі фактори впливу є рентабельність сукупного капіталу підприємства. В роботі розроблений алгоритм моделі оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії, яка успішно пройшла модельний експеримент, удосконалена інформаційна система в яку була вбудована інформаційна система оцінки ефективності реалізації фінансової стратегії.

За результатами дослідження отримані наступні результати:

- узагальнені і систематизовані існуючі підходи до визначення поняття фінансової стратегії підприємства та отриманий власний погляд на визначення цієї категорії;
- уточнені ключові напрями, цілі та об'єкти фінансової стратегії підприємства;
- розроблений алгоритм побудови і реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства.

Розроблена модель дозволяє:

- обирати економічно обґрунтовані варіанти рішень відносно добору і реалізації фінансової стратегії;
- коректно використовувати досвід і суб'єктивні судження фінансових менеджерів при прийнятті управлінських рішень;
- удосконалити функціональну координацію між співробітниками фінансового відділу і керівництвом підприємства.

Література

1. Талавіра Є.В., Золотарьова А.В. Розробка стратегії управління прибутком торгівельних підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7188>
<https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.7.34>
2. Бланк І.А. Фінансова стратегія підприємства. К.: Ніка-Центр; Ельга, 2004. 720 с.
3. Савчук Л.М., Лозовська Л.І., Савчук Р.В., Ярмоленко Л.І. Моделювання задач управління фінансовою політикою підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 1. С. 170-178. Режим доступу: <https://doi.org/10.33271/ebdut/73>.
4. Udachyna, K., Bandorina, L., & Savchuk, L. (2017). Modelling the economic entity behaviour in the framework of the selected strategy. *Economic Annals-XXI*, 164(3-4), 85-89. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V164-19>
5. Гончаренко О.М. Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2015. Вип. 1. № 56. С. 35-40.
6. Плікус І.Й. Методичні підходи щодо розробки фінансової стратегії розвитку підприємства. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2002. Вип. 159. С. 90-99.
7. Поддєрьогін А.М., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств. К.: КНЕУ, 2010. 384 с.
8. Савчук В.П. Стратегії та технології управління фінансами підприємства. *Корпоративний менеджмент*. 2008. №5. С.23-27.
9. Бруслиновська І.В., Матвійчук В.І. Теоретичні аспекти формування фінансової стратегії підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. Вип. 3. С. 100-111.
10. Дикань В.Л., Зубенко В.О., Маковоз О.В., Токмакова І.В., Шраменко О.В. Стратегічне управління: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2013. 272 с.
11. Шевченко Т.Є., Лозовська О.І. Методичні підходи до управління фінансовою стратегією підприємства. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2014. Вип. 14. С. 225-230.
12. Янковська В.А. Фінансова стратегія та її роль у розвитку підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 50 (1023). С. 182-187.

References

1. Talavira, Ye.V., & Zolotariova, A.V. (2019). Rozrobka stratehii upravlinnia prybutkom torhivelnikh pidpriemstv. *Efektivna ekonomika*, (7). Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7188>
<https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.7.34>
2. Blank, I.A. (2004). Finansova stratehiia pidpriemstva. Kyiv: Nika-Tsentr; Elha
3. Savchuk, L.M., Lozovska, L.I., Savchuk, R.V., Yarmolenko, L.I. (2021). Modeliuvannia zadach upravlinnia finansovoiu politykoiu pidpriemstva. *Ekonomichniy visnyk Dniprovskoi politekhniki*, (1), 170-178. Retrieved from <https://doi.org/10.33271/ebdut/73.170>
4. Udachyna, K., Bandorina, L., & Savchuk, L. (2017). Modelling the economic entity behaviour in the framework of the selected strategy. *Economic Annals-XXI*, 164(3-4), 85-89. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V164-19>
5. Honcharenko, O.M. (2015). Finansova stratehiia: teoretychni pytannia rozrobky ta realizatsii. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, Issue 1(56), 85-89. <https://doi.org/10.21003/ea.V164-19>
6. Plikus, I.I. (2002). Metodichni pidkhody shchodo rozrobky finansovoi stratehii rozvytku pidpriemstva. *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, Issue 159, 90-99.
7. Poddierohin, A.M. & Buriak, L.D. (2010). *Finansy pidpriemstv*. Kyiv: KNEU.
8. Savchuk, V.P. (2008). Stratehii ta tekhnolohii upravlinnia finansamy pidpriemstva. *Korporatyvnyi menedzhment*, (5), 23-27.
9. Bruslynovska, I.V., & Matvyichuk, V.I. (2018). Teoretychni aspekty formuvannia finansovoi stratehii pidpriemstva. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, Issue 3, 100-111. DOI 10.31558/2307-2318.2018.3.11
10. Dykan, V.L., Zubenko, V.O., Makovoz, O.V., Tokmakova, I.V., & Shramenko, O.V. (2013). *Stratehichne upravlinnia*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
11. Shevchenko, T.Ye., Lozovska, O.I. (2014). Metodichni pidkhody do upravlinnia finansovoiu stratehiieu pidpriemstva. *Suchasni problemy ekonomiky ta pidpriemnytstvo*, Issue 14, 225-230.
12. Yankovska, V.A. (2013). Finansova stratehiia ta yii rol u rozvytku pidpriemstva. *Visnyk NTU «KhPI»*, 50(1023), 182-187.

MODEL FOR ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF IMPLEMENTING THE FINANCIAL STRATEGY OF AN ENTERPRISE

L. M. Savchuk, Ph. D (Econ.), Professor, L. M. Bandorina, Ph. D (Econ.), K. O. Udachyna, Ph. D (Econ.), Associate Professor, R. V. Savchuk, Senior Lecturer, M. P. Usenko, Post-graduate Student, Ukrainian State University of Science and Technologies

Methods. In the course of studying the issues of evaluating the effectiveness of implementation of the financial strategy of enterprise, the article uses methods of generalization, systematization of terms and concepts, critical analysis in defining the essence of the concept of «financial strategy of enterprise», methods of economic and mathematical modeling – in building a component

model of management of the financial strategy of enterprise, information technologies – in implementing the proposed approach.

Results. A component model for managing the financial strategy of enterprise, consisting of three stages, is proposed. For each component, tasks, methods and models and the result obtained are defined. Based on the results of the first component, the type of the chosen financial strategy is determined. The second component allows obtaining forecast data of indicators necessary for assessing the effectiveness of strategy implementation. The paper develops and implements the third component of the model designed to evaluate the effectiveness of the financial strategy implementation.

Novelty. The concept of financial strategy is clarified, which consists in determining the priority goals and a system of measures to achieve them in the field of financial resources formation, optimization of the capital structure and efficiency of asset use, which correspond to the general concept of enterprise development and ensure its implementation. The information system was improved on the basis of a built-in module based on the algorithm for building and implementing a financial strategy for enterprise development, which will allow: choosing economically feasible options for decisions regarding the selection and implementation of a financial strategy; correctly using the experience and subjective judgments of financial managers in making management decisions; improving functional coordination between employees of the financial department and the management of the enterprise.

Practical value. To test the model, a model experiment was carried out using the financial statements of one of the operating enterprises. The results obtained indicate the efficiency and correctness of the proposed model and serve as an information basis for managerial decisions on assessing the effectiveness of measures to manage the financial strategy of enterprise.

Keywords: financial strategy, component model, enterprise, efficiency of financial strategy implementation, model experiment.

Надійшла до редакції 09.02.24 р.